and one symbolic burial dating to the middle or third quarter of the 1st millennium were discovered in the barrows. The remains of Mesolithic, Iron Age, and Modern Age cultural layers and isolated artefacts were found in the investigated areas. A total of around 1800 artefacts were found during the excavations: an axe, part of a spearhead, knives, awls, spindle whorls, a temple ornament, neck-rings and neck-ring parts, rings, buckles, a fitting, fragments of bronze ornaments, a coin, pottery sherds, a stove tile fragment, glass vessel shards, window glass shards, small iron artefacts, pieces of iron dross or slag, an unidentified bone artefact, flint artefacts or fragments of them (an arrowhead, scrapers, burins, small knives, core fragments, and blades), and flint flakes.

Although no remains of unexcavated barrows exist in the cleared electric line route, it is possible to expect to find undisturbed cultural layers and isolated artefacts from other periods in its territory. It would be expedient to revise the site's protected territory in the future.

Valdas Steponaitis

Paduobės (Šaltaliūnės) III grupės pilkapynas

2008 m. pratęsti Paduobės (Šaltaliūnės) III grupės pilkapyno (Švenčionių r.) (A1096P) tyrinėjimai, LNM pradėti 1987 m.(žr. *ATL 1986 ir 1987 metais*, V., 1988, p. 61–63; *ATL 1988 ir 1989 metais*, V., 1990, p. 61–62; *ATL 1990 ir 1991 metais*, V., 1992, t. 1, p. 124–127; *ATL 1992 ir 1993 metais*, V., 1994, p. 112–113; *ATL 1994 ir 1995 metais*, V., 1996, p. 83–84; *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 205–206; *ATL 2000 metais*, V., 2002, p. 76; *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 96–97; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 77–78; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 98–100; *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 87–91; *ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 98–101; *ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 132–134; *ATL 2007 metais*, V., 2008, p. 168–170).

2004 m. pilkapyno Š dalyje žvalgant keliuką, vedantį per pilkapyną, žemės paviršiuje buvo rasta degintų kauliukų ir žalvarinės pasaginės segės lankelio dalis. Suardyto pilkapio pėdsakų šioje vietoje nesimatė. 2005 m. šioje vietoje ištirtas plotas 2 (19 m^2), rasti du degintiniai kapai, kuriuose anatomiškai identifikuojamų žmogaus kaulų fragmentų nebuvo. Degintiniai kauliukai, smulkūs žalvariniai radiniai ir keramika buvo randami visame plote, todėl tikėtina, kad degintinių kapų ir radinių yra po keliuku aplink visą ištirtą plotą 2.

2008 m. keliuko ardomoje pilkapyno dalyje ištirtas ***plotas 3*** (101 m^2). Archeologinių tyrinėjimų metu ištirtas degintinis kapas 3, aptikta daug apdegusių ir susilydžiusių radinių bei degintinių kauliukų iš suardytų degintinių kapų, lokalizuota jų paplitimo teritorija.

Degintinis kapas 3 buvo įrengtas negilioje puslankio formos duobutėje, 10–14 cm gylyje nuo žemės paviršiaus, todėl jo viršutinė dalis buvo apardyta – rudame miškožemio sluoksnyje rasta keliolika degintinių kauliukų ir susilydžiusių dirbinių fragmentų. Kiek giliau išryškėjo tamsesnis 40x52 cm dydžio degintinio kapo 3 kontūras. Į kapo duobutę buvo supilti iš laužavietės surinkti degintiniai kauliukai, susilydžiusių dirbinių fragmentai ir palyginti daug angliukų. Radiniai ir degintiniai kauliukai koncentravosi 6–8 cm storio sluoksneliu. Dauguma kape rastų radinių – tai smulkūs sudegusių papuošalų fragmentai: žalvarinių apyrankių ir antkaklės (?) dalys, stiklo ar emalio karoliai. Dalis rastų dirbinių yra susilydę į beformius žalvario lydinius. Pagal kape surink-

tus smulkius apsilydžiusius žalvarinių daiktų fragmentus galima spręsti, kad tai – bent trijų atskirų dirbinių fragmentai. Daugiausia rastų fragmentų galima identifikuoti kaip sudegusios apyrankės išgaubtu trikampio skerspjūvio lankeliu, kurios galai puošti trim grioveliais, o lankelis – iš įkartuotų linijų sudarytais rombais ir akutėmis jų susijungimo vietose, liekanas. Rastas vienas apsilydęs apie 11,5x3 mm skersmens plokščio trikampio skerspjūvio apyrankės lankelio fragmentas bei 6 mm skersmens antkaklės ar apyrankės apskrito skerspjūvio lankelio fragmentas. Surinkta per 20 apsilydžiusių apie 4–6 mm skersmens emalio karolių. Keli jų yra geltonos spalvos. Be to, kape surinkta keliasdešimt labai smulkių apie 0,5 mm storio geležinių plokštelių (tokia ištisinė plokštelė susidaro dirbinio paviršiuje, o vėliau kartais nutrupa nuo geležinių dirbinių, pabuvojusių ugnyje). Remiantis osteologinės analizės duomenimis (tyrė VU MF prof. dr. R. Jankauskas), šiame kape buvo palaidotas per 40 metų amžiaus asmuo.

Aplink šį kapą, pilkšvame povelėniniame sluoksnyje taip pat rasta smulkių sudegusių kauliukų, žalvarinių dirbinių ir emalio karolių fragmentų, du smulkūs dvigubo nupjauto kūgio formos verpstuko fragmentai ir vienas nežymiai aptrupėjęs dvigubo nupjauto kūgio formos verpstukas. Šie radiniai koncentravosi 5–6 m² plote. Panašūs radiniai šio kapo artimiausioje aplinkoje buvo rasti ir 2005 m. tyrinėjimų metu. Galima manyti, kad visi šie radiniai yra susiję su degintiniu kapu 3 ir laidojimo apeigomis. Rastos ir kelios lipdytos keramikos lygiu paviršiumi šukės.

Tyrinėtoje vietoje maždaug 20 m² plote taip pat rasta degintinių kauliukų bei perdegusios keramikos šukių. Jos tokios pačios kaip ir rastosios 2005 m. ištirtame apardytame degintiniame kape 1 bei jo aplinkoje. Jas visas galima priskirti tam pačiam indui, kuriuo buvo pridengtas kapas 1. Peržiūrėjus šioje ploto dalyje surastus degintinius kauliukus, nustatyta, kad dalis jų negali būti identifikuojami kaip žmogaus kaulai, tarp jų rastas vienas lokio (?) pirštakaulis (nagas). Matyt, tai plačiau pasklidę apardyto degintinio kapo 1 kauliukai ir keramikos liekanos. Šiame kape rasti kaulai savo struktūra būdingesni stambiam gyvūnui.

Surinkti atsitiktiniai radiniai ir kapo inventorius radinius leidžia datuoti vėlesniu laikotarpiu, nei ištirti šio pilkapyno pilkapiai – VIII–X a. Matyt, šioje pilkapyno vietoje buvo laidojama kiek vėlesniu laikotarpiu, nei laidota jau ištirtuose pilkapiuose.

Radiniai saugomi LNM. Osteologinė medžiaga perduota VU MF.

Paduobė (Šaltaliūnė) group III barrow cemetery

In 2008, area 3 (101 m²) was excavated in a part of Paduobė (Šaltaliūnė) group III barrow cemetery (Švenčionys District) to be destroyed by a small road. Human cremation 3 was excavated. The majority of the grave goods found in the burial were small fragments of burnt ornaments: parts of bronze bracelets and a neck-ring (?) as well as fragments of glass or enamel beads. Some of the finds have fused into formless bronze masses. Over ten charred and melted finds as well as several small cremated bones were discovered in the vicinity of the burial.

Small cremated bones and burnt pottery sherds were also found in an excavated area of approximately 20 m². The pottery sherds are the same as those found in disturbed cremation 1 and its vicinity, which were investigated in 2005. After examining the cremated bones

found in this part of the area, it was determined that some of them are not human, one bear (?) phalanx (claw) being found among them. Obviously the bones and pottery sherds from disturbed cremation 1 were scattered over a wider area. The bones found in this burial are, by their structure, more characteristic of a large animal.

The chance finds that have been collected and the burial assemblages allow the burials or the associated funeral rites to be dated to a later period than the excavated barrows in this cemetery, i.e. to the 8th–10th century. Obviously burials were made in this part of the barrow cemetery somewhat later than those made in the already excavated barrows.

Olegas Ševeliovas

Svironių pilkapynas

2008 m. TIM vykdė Svironių pilkapyno (Vilniaus r.) (A1296) archeologinius tyrinėjimus. Ištirtas vienas ardomas pilkapis.

Svironių pilkapyną, dar vadinamą Prancūzų kapais, 1976 m. rado Adolfas Navarackas. Pilkapynas yra 1,6 km į P nuo Vilniaus–Minsko ir Vilniaus–Medininkų kelių kryžkelės, 400 m į ŠV nuo Vilniaus–Medininkų kelio sankryžos su keliu į Žemaitėlius ir 200 m į V nuo Vilniaus–Medininkų kelio, užtvenktos Svyruonėlės (Solomenkos) upės dešiniajame krante, miške. 300 m į Š yra Akmenės pilkapynas, 1,35 km į ŠV – Mūrininkų piliakalnis. 1980 m. MMT žvalgomosios ekspedicijos metu pilkapyne suskaičiuota apie 60 pilkapių, nutolusių vienas nuo kito nuo 8 iki 15 m. Sampilai yra 6–10 m skersmens ir 0,2–0,6 m aukščio. Kai kuriuose iš jų yra iškasta duobių. Į PR nuo pilkapyno, smėlėtame lauke yra 100x50 m dydžio tamsios žemės sklypas. Spėjama, kad čia yra sunaikintų pilkapių su degintiniais kapais liekanos. Dabar pilkapyno teritorija yra pavirtusi poilsiautojų zona, joje yra daug ke-

1 pav. Svironių pilkapis 1 tyrinėjimų metu iš ŠV pusės. O. Ševeliovo nuotr.

Fig. 1. Svironys barrow 1 during the excavation as viewed from the NW.

